

Председатели
на СУБ:

Акад. Асен Хаджиолов
1944-1945

Проф. Георги Павлов
1945-1946

Акад. Михаил Димитров
1946-1962

Акад. Кирил Братанов
1962-1986

Акад. Любомир Илиев
1986-1989

Чл.-кор. Александър Янков
1989-1990

Проф. Иван Матев
1990-1998

Акад. Дамян Дамянов
1998-2015

Проф. Боян Вълчев
2015

Проф. Венелин Енчев
2015-2016

София, 15 май 2020 г.
Изх. № 36

ДО
КОМИСИЯТА ПО
ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
КЪМ 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТАНОВИЩЕ

На Съюза на учените в България по Годишния отчет на БАН за 2019 г.
На Ваш изх. № КН-053-09-08/ 5.05.2020 г.

Съюзът на учените в България счита, че внесенят в Народното събрание Отчетен доклад на Българска академия на науките отразява обективно и подробно дейността на научната организация за 2019 г. Тя премина под знака на честването на 150-годишнината от основаването на Академията. В отчета подробно са отразени мероприятията, посветени на тази годишнина. Редица представители на чуждестранни академии и международни научни организации са участвали в специално организирана среща по този повод. Научната дейност на Академията бе представена в редица изложби, отразяващи научните постижения на институтите на БАН, както и изложба, посветена на знакови личности, имащи заслуги за създаването и утвърждаването на най-старата научна институция в България. В редица институти са проведени научни сесии, посветени на тази годишнина. Апогеят на това честване бе Тържественият концерт в НДК, на който присъстваха Президентът на Република България и членове на правителството, както и чуждестранни гости.

Академията е най-старият, най-големият и ефективен научен център на страната. Поради това учените от БАН са посветили своите изследвания на приоритетите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания и на Иновационната стратегия за интелигентна специализация на страната. Публикуваните научни статии в реномирани научни списания съставляват 51%

от общия брой за страната (3808) като 35 от тях оглавяват ранг листата в съответната научна област, а 37% (637) са в списания с Q1 ранг. Общият H-индекс, с който се оценява напоследък актуалността на получените научни резултати, за 2019 г. е 202, което представлява $\approx 80\%$ от общия H-индекс за България. Научните колективи на институтите на БАН участват в редица приложни разработки, което е довело до регистриране на 40 изобретения и 20 полезни модели.

Учени от БАН са членове на редица експертни комисии на ниво министерства и научни комисии у нас и в чужбина, което е доказателство за признанието и високата оценка на научния потенциал на БАН.

Членовете на БАН участват активно в подготовката на специалисти, което се изразява в ръководството на докторанти и провеждането на специализирани курсове в различни висши училища, където са канени като изявени специалисти в дадена научна област. За съжаление, броят на докторантите всяка година намалява, което води и до неголемия брой защитени дисертации. Това се свързва преди всичко с финансови причини, защото работещите в областта на науката са много по-ниско заплатени в сравнение със сферата на бизнеса. Ръководството на БАН винаги се е стремяло да подпомага младите учени и от две години е въведена специална програма съвместно с Министерството на образованието и науката за подпомагане на млади учени и постдокторанти в техните научни разработки. Независимо от това все по-малко завършващи висшите училища се насочват към науката. СУБ счита, че правителството би трябвало да обърне особено внимание на този факт, тъй като младите специалисти след като завършат своето образование напускат страната или след защита на дисертация се насочват към фирми или институти извън страната. Това води до силно намаление на националния научен потенциал. Израз на това е застаряващата възраст на учените, като в БАН 25% са над 60 години. Необходимо е да се вложат повече средства в науката, за да се създадат по-добри условия за работа на младите учени. Новата програма за подпомагане на младите учени и постдокторанти дава възможност за подобряване заплащането на младите специалисти, но не осигурява средства за научната им дейност, независимо от това, че тези договори се утвърждават според представения план за научни изследвания.

Със своята експертна дейност учените от БАН са подпомогнали редица национални и международни институции чрез консултации и експертизи за изготвяне на документи с национално значение, както и създаване на законови разпоредби на различни нива от управленческите структури.

За високото ниво на научните изследвания на учените от БАН говори и фактът, че 55,5% от спечелените проекти за 2019 г. от ФНИ по различни научни направления са на учени от БАН. По новите програми „Вихрен“ и „Петър Берон и ние“ спечелените проекти са съответно 70% и 50% от учени, работещи в Академията.

Учените от БАН са високо оценени и търсени партньори от международната научна общност, за което говорят спечелените 18 нови договора по „Хоризонт 2020“ на стойност около 22 милиона лева.

Постъпилите държавни финансови средства се използват основно за заплащане на учените, като приемаме за важно, че част от тези средства отиват за заплащане на учени, показали висока публикационна активност. Но, както споменахме по-горе, заплащането на учените не може да се сравнява с това на работещите в областта на бизнеса и затова се наблюдава все повече отлив на младите хора от науката. Научните изследвания се субсидират основно от проекти, одобрени от ФНИ, национални програми и международни договори, а това е недостатъчно.

Съюзът на учените дава висока оценка на постиженията на БАН за 2019 г., които представят Академията като най-авторитетната, научноизследователска, експертна и духовна организация в България. Предлага на правителството да повиши финансирането на организацията, за да се създадат условия за задържане на младите учени в страната.

Съюзът на учените в България дава препоръка за одобрение на отчета за дейността на БАН през 2019 г. от Народното събрание на Република България и се надява, че предложените препоръки ще бъдат взети под внимание независимо от сложната обстановка, причинена от наблюдаваното разпространение на COVID-19 в страната, тъй като колективи от БАН са потърсени отново за експертизата при създаване на ваксина срещу този вирус.

Управителният съвет на СУБ дава висока позитивна оценка за работата на БАН през юбилейната ѝ 2019 година.

Проф. д.б.н. Диана Петкова,
председател на СУБ

Председатели
на СУБ:

Акад. Асен Хаджиолов
1944-1945

Проф. Георги Павлов
1945-1946

Акад. Михаил Димитров
1946-1962

Акад. Кирил Братанов
1962-1986

Акад. Любомир Илиев
1986-1989

Чл.-кор. Александър Янков
1989-1990

Проф. Иван Матев
1990-1998

Акад. Дамян Дамянов
1998-2015

Проф. Боян Вълчев
2015

Проф. Венелин Енчев
2015-2016

София, 15 май 2020 г.
Изх. № 36

ДО
КОМИСИЯТА ПО
ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
КЪМ 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТАНОВИЩЕ

На Съюза на учените в България по Годишния отчет на БАН за 2019 г.
На Ваш изх. № КН-053-09-08/ 5.05.2020 г.

Съюзът на учените в България счита, че внесенят в Народното събрание Отчетен доклад на Българска академия на науките отразява обективно и подробно дейността на научната организация за 2019 г. Тя премина под знака на честването на 150-годишнината от основаването на Академията. В отчета подробно са отразени мероприятията, посветени на тази годишнина. Редица представители на чуждестранни академии и международни научни организации са участвали в специално организирана среща по този повод. Научната дейност на Академията бе представена в редица изложби, отразяващи научните постижения на институтите на БАН, както и изложба, посветена на знакови личности, имащи заслуги за създаването и утвърждаването на най-старата научна институция в България. В редица институти са проведени научни сесии, посветени на тази годишнина. Апогеят на това честване бе Тържественният концерт в НДК, на който присъстваха Президентът на Република България и членове на правителството, както и чуждестранни гости.

Академията е най-старият, най-големият и ефективен научен център на страната. Поради това учените от БАН са посветили своите изследвания на приоритетите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания и на Иновационната стратегия за интелигентна специализация на страната. Публикуваните научни статии в реномирани научни списания съставляват 51%

от общия брой за страната (3808) като 35 от тях оглавяват ранг листата в съответната научна област, а 37% (637) са в списания с Q1 ранг. Общият H-индекс, с който се оценява напоследък актуалността на получените научни резултати, за 2019 г. е 202, което представлява $\approx 80\%$ от общия H-индекс за България. Научните колективи на институтите на БАН участват в редица приложни разработки, което е довело до регистриране на 40 изобретения и 20 полезни модели.

Учени от БАН са членове на редица експертни комисии на ниво министерства и научни комисии у нас и в чужбина, което е доказателство за признанието и високата оценка на научния потенциал на БАН.

Членовете на БАН участват активно в подготовката на специалисти, което се изразява в ръководството на докторанти и провеждането на специализирани курсове в различни висши училища, където са канени като изявени специалисти в дадена научна област. За съжаление, броят на докторантите всяка година намалява, което води и до неголемия брой защитени дисертации. Това се свързва преди всичко с финансови причини, защото работещите в областта на науката са много по-ниско заплатени в сравнение със сферата на бизнеса. Ръководството на БАН винаги се е стремяло да подпомага младите учени и от две години е въведена специална програма съвместно с Министерството на образованието и науката за подпомагане на млади учени и постдокторанти в техните научни разработки. Независимо от това все по-малко завършващи висшите училища се насочват към науката. СУБ счита, че правителството би трябвало да обърне особено внимание на този факт, тъй като младите специалисти след като завършат своето образование напускат страната или след защита на дисертация се насочват към фирми или институти извън страната. Това води до силно намаление на националния научен потенциал. Израз на това е застаряващата възраст на учените, като в БАН 25% са над 60 години. Необходимо е да се вложат повече средства в науката, за да се създадат по-добри условия за работа на младите учени. Новата програма за подпомагане на младите учени и постдокторанти дава възможност за подобряване заплащането на младите специалисти, но не осигурява средства за научната им дейност, независимо от това, че тези договори се утвърждават според представения план за научни изследвания.

Със своята експертна дейност учените от БАН са подпомогнали редица национални и международни институции чрез консултации и експертизи за изготвяне на документи с национално значение, както и създаване на законови разпоредби на различни нива от управленческите структури.

За високото ниво на научните изследвания на учените от БАН говори и фактът, че 55,5% от спечелените проекти за 2019 г. от ФНИ по различни научни направления са на учени от БАН. По новите програми „Вихрен“ и „Петър Берон и ние“ спечелените проекти са съответно 70% и 50% от учени, работещи в Академията.

Учените от БАН са високо оценени и търсени партньори от международната научна общност, за което говорят спечелените 18 нови договора по „Хоризонт 2020“ на стойност около 22 милиона лева.

Постъпилите държавни финансови средства се използват основно за заплащане на учените, като приемаме за важно, че част от тези средства отиват за заплащане на учени, показали висока публикационна активност. Но, както споменахме по-горе, заплащането на учените не може да се сравнява с това на работещите в областта на бизнеса и затова се наблюдава все повече отлив на младите хора от науката. Научните изследвания се субсидират основно от проекти, одобрени от ФНИ, национални програми и международни договори, а това е недостатъчно.

Съюзът на учените дава висока оценка на постиженията на БАН за 2019 г., които представят Академията като най-авторитетната, научноизследователска, експертна и духовна организация в България. Предлага на правителството да повиши финансирането на организацията, за да се създадат условия за задържане на младите учени в страната.

Съюзът на учените в България дава препоръка за одобрение на отчета за дейността на БАН през 2019 г. от Народното събрание на Република България и се надява, че предложените препоръки ще бъдат взети под внимание независимо от сложната обстановка, причинена от наблюдаваното разпространение на COVID-19 в страната, тъй като колективи от БАН са потърсени отново за експертизата при създаване на ваксина срещу този вирус.

Управителният съвет на СУБ дава висока позитивна оценка за работата на БАН през юбилейната ѝ 2019 година.

Проф. д.б.н. Диана Петкова,
председател на СУБ